

Nro. 17.

**A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből. Pénteken Februárius 28-ik napján 1812-ik
esztendőben.

BCU Cluj Central University Library Cluj

B é t s.

Boldogúlt néhai Tekint. *Domokos Lajos* Ur fiai
közzül Tekint. *Domokos Imre* Úr, a' ki Debre-
tzenben a' Magisttatusnál sokáig hasznosan szol-
gált, és szép tudományára, 's a' dolgokba való
mély bé látására nézve Attyához nagyon hason-
lított, a' múlt napokban meg hó t

Frantzia Birodalom.

Nem csak a' napkeleti, hanem a' Német ten-
gerben is sok szerentséltenség esett a' Nagy
Britanniai hajóseregeken. Azon az Anglus

R

fregaton, mely Januárius 28-dik napján este Hollandiának Texeli kis szigete előtt a tengeren lévő homok tornyon fel akadt, 42 ágrú, és 250 ember volt, a' kik a' rajtok esett veszedelméről ágyú lövésekkel és rakétákkal adtak jelet, de egy Anglus hajó sem volt közel hozzájuk, mely segítségre ment volna. A' következett reggel egynéhány hajók rendeltettek ki a' Texeli kikötőhelyben, hogy segítségre menyenek, de olly szörnyen háborgott a' tenger, hogy azok fregátnak segítségére menni lehetetlen volt. Azonközben üres hordókat kötvén egymáshoz az Anglusok, azokra deszkákat raktak, és mint valamelly talpon sok veszedelmek közt a' fregáthoz mentek, és 35 matrozot két kormányossal együtt a' haláltól meg mentettek. Januárius 30-ik napján a' felháborodott tenger lecsendesedvén 180 ember a' szárazra vitetett, és fogságra küldetett. Eleinte azon fregatot meg akarták égetni, de mivel olly mélyen be süllyett a' tenger fővenyébe, hogy azt semmi emberi erő abból ki nem emelhetette, meg égetni szükség nem volt. — A' halálos veszedelem közt az a' szokások van az Anglus matrozoknak, hogy a' hajóikon lévő égett berral úgy tele isszák magokat, hogy attól meg halnak. Ezen a' fregaton is azt mivelték közzülök sokan, és öten halva találtattak. — Ezt a' fregatot, mellynek *Manilla* volt a' neve, olly véggel küldötte az Angliai Admiralitas a' Texeli kikötőhely eleibe, hogy az abban lévő Hollandiai hajósereget kémlellye meg.

Januárius 27-ik napján, egy 4 línea hajóból, 2 fregatból, és 4 briksből álló Anglus osztály

hajósereg ment bé a' Quiberoni tenger öblébe Nantestől nem messze. Ebből az osztály seregből egy fregat a' Govevasi kösziklához tsapattatván elsüllyedt. Noha igen háborgós vólt a' tenger, mindazáltal segítségére menvén a' Frantziák, 3 tiszte, 1 kézi orvost, 5 kadetet, 1 allisztet, 15 katonát, 71 matrozt, mind öszve 96 embert mentettek meg a' haláltól, de mint elfogattattakat rabságra vitték. — A' közép's Atlantikumi tengerben, és a' Frantzia's Anglia Ország közt lévő canalisban vagy szoros tengerben sok Anglus hajókat raboltak el a' Frantzia zsákmányozó hajók.

A' Frantzia Monitórnek 6-ik Februáriusi darabjában szoróssan elő számláltatnak azok a' portékák, mellyek az el múlt 1811-ik esztendőben Török Országból, Spalatron, és Costainizán által, Olasz és Frantzia Országokba vitettek. Ezeknek beisek 11 milliom franknál többre tétetik. Ezen két Országból Levantebe, az az, az archipelaguszi szigetekbe vitetett portékáknak, nevezetesen posztónak, és selyem matériának az árra sem ment kevesebb summája.

A' *Gazette de France* tizimű Párisi Zsurnál azt erősíti, hogy az Orosz Birodalom és Fényes Porta közt munkában vólt békesség tökéleteségre nem mehetett, és hogy az Orosz ármadiának fő vezére Gróf *Kutusow* Havas Alföldét odahagyni, az ott lévő hadi népet Gróf *Langron* Generálra bízni, maga pedig egy más ármadiának kormányát kezére venni igyekezett. A' Fr. Monitórnek 12-ik Februáriusi darabja azt tartya, hogy Angliának *Wight* nevű szigetébe egy északi Améri-

kai posta hajó szállott ki, melly a' Washingtoni Congressusnak Anglia ellen való utolsó végzésével küldetett a' Londoni fő Kormányshékhöz.

Spanyol Ország.

Folytatása a' közlelbbi posta napon költ Kurirnak leg utolsó lapján félbe maradt Spanyol Országi leg újabb tudósításoknak.

Marsal Marmontnak a' Neufchateli Hertzeghez Januárius 18-ik napján küldött második tudósítása summásan ekként volt: „Ebben a' szempillantásban, úgy mond, mellyben Salamankába érkeztem, azt a' kedvetlen hírt vettem, hogy a' Ciudad-Rodrigói erősségnek külső városát, és azon földvárat, mellyet én ott, építettem vala, Januárius 10-ik napján, az Anglusok véletlenül megtámadták, és el is foglalták. Reánk nézve igen szerentsélen történet ez, mivel én mindenkor arra tartottam számot, hogy az abban fekött katonaság magát leg alább 10 napig tartani fogja, én pedig azon idő alatt segítő seregeket küldhetek azon erősségnek hathatósan leendő védelmezésére.

Harmadik jelentésében ilyenképpen írt Marsal Marmont a' Neufchateli Hertzeghez: „Januárius 10-ik napját követett éjjel, úgy mond, Ciudad-Rodrigo előtt az ellenség megjelenván, az annak külső városaiban lévő klastromokat elvette, és hogy minden készületeket meg tett annak ostromlása végett s. a. t.

Az Albuferai Hertzegnek (Marsal Süchetnek) a' Neufchateli Hertzeghez, Januárius 23-ik napján küldött levele: Kegyelmes Uram! Meckenem Úr ide érkezett, és a' Hertzegséged írásait kezembe szolgáltatta, mellyekben Hertzegséged azt

adja tudtomra, hogy a' Fels. Császár azokkal az intézetekkel, mellyeket Valenciának bizonyosan leendő meg vételére tettem, meg elégszik. Generál *Reille* jókor el jött hozzám, de Generál *Montbrun* a' Portugalliai ármadiának osztályaival lassan marsírozott, a' ki ha a' meg határozott időre ide jöhetett volna, mind azokat, a' kik a' Murciai ellenségesármadiától el szöktek, fogásra lehetett volna ejteni."

„Januárius 11-ik napján, mingyárt Valenciának meg vétele után, *Montbrun* Generáltól egy levelet vettem Almanzából, mellyben hozzám való jöveteléről engemet tudósított, egyszersmind további parantsolatot kívánt tőlem, mellyre nékie Jan. 13-kán akként válaszoltam, hogy Valencia capitulált, és azt parantsoltam, hogy mennyen vissza a' Portugalliai ármadiához. Közölte velem azt a' plánumát is, hogy az Alicantei erősség ellen menni szándékozik, én világosan meg írtam néki, hogy azon jól meg erősített városnak meg támadására a' jelenvaló idő pontot kedvezőnek lenni nem találom, ostromló ágyúkkal kell ahhoz fogni. Ő mindazáltal próbát akarván tenni, azon várost fel kérte, és minekutánna az insurgenseket annak környékén meg verte volna, abba egynéhány tüzes golyóbisokat vettetett; de a' Kormányozó a' feladásról semmit sem kívánt tudni, 's így osztán Generál *Montbrun* Portugalliába vissza marsírozott."

Én az Arragoniai népekkel meg vagyok elégedve, az én Saragossával való egyességem, három hólnaptól fogva tsak egy nap sem szakadt félbe, az oda való nép semmi sugallásoknak helyt nem adott, igaz szívvel meg hódolt. —

Az egész Valenciái tartomány elfoglaltatott, San Philipe, Gandia, és Dénia az Eő Csász. Felség hatalmában vannak. — Dénia egy igen erős hely, mellynek meg erősíttetésére sok költséget fordítottak az insurgensek — ezen városnak lakosi a' Fr. ármadiának eleibe jöttek. — Az én Madrittal való egyeségem Requenán és Cuencan által tökéletesen helyre állítatott. — Deniában 66 ágyút vagy mozsárt, és igen sok puskát portöltést találtam. Ez a' hely ugyan kitsiny de erős, és jó állapotban van. — A' Valenciái ármadia egészséges, semmi nyavalya nem uralkodik annál, jó fenytékben tartom s. a. t. Minden tisztelettel vagyok

Marsal Süchet.

Az Arragoniai ármadiáról következő hivatal szerént való tudósítás adatott ki a' Frantzia Monitörben: Az Albuferai Hertzeg, Marsal Süchet azt írja Jan. 24-ikén, hogy a' Valencia tartománybéli katonaság fegyveréből kivetkeztetett, és hogy 40000 Anglus flinta, igen sok szablya, pisztoly, és másféle fegyverek adattattak által a' Frantzia ármadiának, sok olly magazinumok találtattak fel, mellyekben sok veres posztó volt, és a' mellyeket az Anglusok szolgáltatottak a' gyalog és lovas insurgenseknek számokra. — A' Valentziai tartományra 200 millio real hadi adó vettetett. (A' Spanyol és Portugallia Országokban három féle real van folyamatban, ugymint réz, ezüst, és arany real. Egy rézből való real a' Császári pénz szerént 6 krajtzárt tesz, az ezüst real 15 krajtzárt, az arany real, melly két féle, egyes és duplás, az egyes egy tallérben és 12 krajtzárban, a' duplás két annyiban megyen

Minémű real vettetett contributióban a' Valentzia tartományra, a' külföldi újság levelekben meghatározva nintsen). Valentzia városa 400 darab szerszámos öszvért szolgáltatott az artilleriának. — A' Valenciai Ersek, és az Országbeli nevezetesebb Urak, a' kik régtől fogva nyögnek a' dühös Junta kegyetlensége alatt, Valencia városába vissza mentek; 1500 fegyverbe öltözött barátok fogattak el, és vitettek Frantzia Országba, az insurrectionnak vagy feltámadásnak szerző okai, a' kik az Anglus Konzultól függöttek, a' lakosoknak nagy örömökre, a' város piatzán fel akasztattak s. a. t.

Valenciának ostromoltatását a' Katalóniai insurgensek, és a' velük szövetséges Anglusok meg akadályoztatni akarván, 10000 főből álló, és *Lacey's Ayrolas* Generálisok vezérlésekre bízott armadiával Tarragona ellen küldötték, és azon várost két Anglus línea hajóval ostromoltatták. — Francia Generál *Decaen*, a' *Lamarque* osztály seregét a' Barcelonai katona őrző seregnek egy részével ellenek küldötte, mellyekkel a' Barcelonai Kommendans *Mathieu Möriz*, Jan. 24. ik. napján, az Altafouil ai tetőkön az insurgenseket megtámadta, 2000 embert közzülök megölt és meg sebesített, minden art. Ilériájokat 's bagázsiajokat el foglalta, 's a' többit széllyel verte. A' verekedés alatt a' Tarragonai Fr. őrző sereg onnan kiűtött, több eleséges magazinumokat, és sok lajtorjákat, a' mellyeken a' Spanyol insurgensek Tarragona kőfalaira felmászni akartak, tőlök el vett. Fülébe menvén Marsal *Sachtnek*, hogy az insurgensek Tarragona ellen mentek, *Reille* Generál osztály seregével ellenek

küldötte, de a' ki, már akkor meg verettétvén az, insurgensek, a' rajtok vett győzedelemben részt nem vehetett. Az alatt, hogy Tarragona mellett ezek történtek, Generál *Decaennek* alkalmatossága volt azt a' 3000 emberből álló insurgens sereget, mellyet *Sarsfeld* Anglus Generál vezérlett, egészen széllyel verni. — Ez és *Lascy* Generális, a' Kataloniai fegyver fogásra alkalmas lakosoknak halálos büntetés alatt meg parantsolta, hogy fogjanak fegyvert a' Frantziák ellen.

A' déli Spanyol Országban lévő Frantzia armadiáról ilyen tudósítás adatott ki: „A' feletőbb való sok essőzések miatt, a' Tariffai és St. Rochi erősségeket szorossabban bé nem zárattathatta Marsal *Victor*, mellyre nézve insurgens Generál *Ballasteros* a' Gibraltari ágyúk alatt lévő táborhelyét elhagyta, 's magát tágasabb helyre vette, de ott sokáig békességben meg nem maradhatott, mivel reája ütven a' Frantziák, őtet előbbi táborhelyére vissza úzték, a' midőn kevésbé múlt, hogy a' nevezett insurgens Generális fogásba nem esett, mellytől való meg szabadulását egyedül gyors paripájának köszönhette.

A' múlt December 20-ik napján Fr. Generál *Leval* Tariffát meg szállotta, mellyben 1500 Anglusok, és 3000 Spanyolok feküdtek őrizetben. December 29-ikén kellett volna az annak falain lőtt nyílásokon bé rohanni a' Frantziáknak, de egy ingoványos vízzel tellyes sántz, mellyet az előtt észre nem vettek, szándékjokat meg akadályoztatta, és az azután következett tartós essőzés miatt, sem eloséget, sem arillériát nem lehetett számokra oda vinni. E' miatt tanácsosnak

tartotta General *Leval* azon erősségnek ostromlását továbbra halasztani. — Anglus Generál *Hill*, a' múlt December 29-ikén, a' kormányára bízott hadi néppel Mérida ellen marsírozott, és egy Fr. batalliont nagy erővel meg támadt. De az négy szegletű hadi rendbe (quarrébe) formálván magát, azon az Anglus lovasság által nem ronthatott, és Generál *Dombrowsky* maga lovas seregével azon Fr. batallionnak segítségére menvén, kéntelen volt Anglus Generál *Hill*, magát nagy veszteséggel hátrább vonni. Hasonló szerentsétlenség érdeklette *Morillo* insurgens Generálist is, a' ki új Castiliában Almadro kis de népes és erős város kapui eleibe nyomulván, kéntelen volt onnan elfutni, és nagy zavarodásban Portugalliába vissza menni.

Ama híres insurgens Generál *Blake*, a' ki Valenciában hadi fogságra esett, és erős katona őrizet alatt Frantzia Országba küldetett, az első Spanyol osztály sereggel, mellynél 1600 Spanyol hadi tisztek vannak, Februárius 4-ik napján *Pau*-*da* Gasconiának erős és jól épült városába érkezett, és az oda való kastélyba szállítatott bé. Ez a' kastély volt a' hajdani Navarrai Királyoknak lakhelyek, ebben született 1553-ik esztendőben néhai *IV. Henrik Frantzia Király* is.

Nagy Britannia.

Mióltától fogva a' Nagy Britanniái kereskedő hajók előtt a' száraz Európának kikötőhelyei bezárattak, azolta semmi tudósítások nem jöhetnek azon nagy szigetből egyenesen, és a' mit arról hallunk és tudunk, a' Párisi Zsurnálokból, nevezetesen a' Monitórból költsönözzük, a' mit ezekben fel nem találunk, arról mi sem irhatunk.

Ezek a' Párisi Zsurnálok, még a' múlt Decem-berben ki hirdették, hogy e' most folyó eszten-dőnek Januárius 7-iknapján fog a' Parlamentum gyűllése el kezdődni; el is kezdődött bizonyosan, de azon beszédet, mellyel a' kórmányozó Her-tzeg azt felnyitotta, a' Párisi Zsurnálok sem közlötték az olvasó Publikummal; és a' mit a' Parlamentum gyűlléseiben előfordúlt tárgyaktól eddig olvastunk, azoknak tsak töredékjei voltak. Mindazáltal még sem lehet azoknak hiteles vol-tokról kételkedni.

Néhány hetekkel ennekelőtte azt írtuk vala a' Magyar Kurirban, hogy egy Német Országi kereskedő, a' ki Angliában sokáig műlatott, a' múlt December hólnapban, onnan Hamburgba vissza térvén szomorú színnel festette le Nagy Britanniának jelenvaló állapotját, és azt beszél-te, hogy magok az Anglusok négy okát adják hazájok boldogtalanságának, úgymint az Indiai portékák rakásra való gyűllését és megszaporodá-sát, a' fabrikáknak romlásra való jutásokat, az An-g'us pénznek káros folyását és szűkit, és az életnek felelte nagy szükségét, mellyeket egyedűl az Anglus kereskedő hajóknak a' száraz Európa kikötőhelyeiből való ki rekesztetéseknek tulajdo-nítyák.

Az első tárgyról, úgymint, az Indiai por-tékákról azt jegyzi meg azon Hamburgi kereske-dő, hogy azok a' London városán által folyó Temsének két partjain annyira meg szaporodtak, hogy helyet sem lehet azoknak tartásokra talál-ni, és az előbbi magazinumokon kívül, más ma-gazinumokat kellett keresni, és 50 ezer font ster-lingben bérebe fogadni. A' múlt November végén

150 milliion font kaffé, és 220 milliion font nádméz találtatott a Temse folyóvíz partjain lévő magazinumokban; és akkor is számos illy portékákkal meg terhelt kereskedő hajók várattak napnyúgoti Indiából. A kafféval és nádmézzel való kereskedésnek megtsökkenése hová tovább mind érezhetőbb, és a Jamajkai kaffé plántások már is nagy nyomorúságban élnek. — Ezek a plántások a múlt November hólnaphban tartott gyűllésekben azt végzették, hogy szomorú állapotjokat a Londoni Ministerium eleibe terjeszték, és meg mutassák, hogy terméseikből annyit bé nem vesznek, a mennyi familiájoknak tápláltatásokra, rabszolgáiknak tartásokra és ruháztatásokra, taksóiknak, vagy adajoknak megfizetésére, és creditoraiknak avagy hitelezőiknek kielégítetésekre elegendő volna. Egyszersmind azon esedeznek a Ministeriumnak, hogy a gabonából való pálinka főzés egész N. Britanniában tilalmaztassék meg, és az egész Országban nádmézből főzettessen a pálinka. Erre nézve nagy jutalom ígéréssel sürgeti a Ministerium ezt a tárgyat, és azt kívánnya, hogy a marhák istjúkor lisztel hízaltassanak.

Ugyan ezen okból, tudniillik a száraz Európa kikötő helyeinek az Angliai kereskedő hajók előtt való bészároltatásának tulajdonítvák az Anglusok a fábrikáknak romlásokat is. A *Sheffieldi* és *Woodstocki* atzél, és a *Manchesteri* parchet, plüsch, vagy kender bársony, manteszter's több e' féle portékákat készítő fábrikák mind elpusztultak, a hol 50000 ember maradt keavér nélkül, és kénytelen volt, vagy más dologhoz nyúlói, vagy hadi szolgálataiba állani, vagy észra-

ki Amérikába költözni, a' hol azon szabad res- publikának nagy hasznára fognak lenni. (*A többit másszor.*)

Török Birodalom.

A' 10-ik Januáriusi Konstantinápolyi tudósításokból ezeket olvassuk: „A' Török Nagy Vezér szüntelen az ellenségtől elrontatott Ru- tsuki erősségeknek helyre állításokban foglalatos- kodik, és mihelyt ezek el készülnek, és azon erősségnek mind védelmezésére, mind minden eleséggel való meg töltésére. kívántató rendelések megtétetnek, a' Török ármadia Siumnaba téli kvártélyba fog bé szállani. — Azonközben a' két ellenséges ármadiának fő vezérjei abban egy mással megegyeztenek, hogy a' fegyverszünés meg nem határozott időre tovább is tartson. és az ellenségeskedésnek elkezdődése előtt 20 nap- pal mondattassék fel.

A' Bukaresti Congressusban folyó tárgyak nem tsak nagy titokban tartatnak Konstantiná- polyban, sőt keményen meg tiltotta a' Diván, hogy a' közönséges helyeken senki semmit se szóllyon a' békességről. — A' múlt Decem- ber 20 ik napján nagy gyűllés tartatván a' Mustinál, az az, a' Török fő Pappnál, a' jövő tavaszi táb- rozásról, az abban tett rendelések a' jóváhagyás végett a' Zultán eleibe terjesztettek.

Másodszori Tudósítás.

Az a' jó szándék és igyekezet, mellyel a' szenvedő emberiség sorsa könnyebbítésén ipar- kodok, miönn a' fogtájást gyógyító Tinkturátat mind a' két Magyar Haza előtt esmeretessé kí- vántam tenni, engemet még arra is ösztönöz, hogy előbbi közönségessé tett Tudósításomnak

következésében ezen egynéhány megjegyzésre méltó rendeket is ki adjam.

Mivel sok századokbeli Tudósoknak munkáikban olvashatni, és a' minden napi tapasztalások is azt bizonyítják, hogy gyakorta a' foghús alatt, és a' fogak közt sok veszedelmes apró férgetskék találhatnak, és azok a' fogakat rágják, azokon lyukakat fúrnak, 's annál fogva odvasokká teszik a' fogakat, melly értelemnek igazságát az is meg mutatja, hogy némelly ki vont fogak egészen egészségeseknek láttának, de a' foghús alatt lévő gyökereiken apró lyukak vannak fúrva, melly miatt leírhatatlan fájdalmat kell az embernek szenvedni, a' nélkül, hogy némellyeknél leg kisebb más szemmel látott ok jelen volna. Itt tehát ez a' kérdés támad, miképpen lehessen ezen ártalmas férgetskéket tojásaikkal és fészkeikkel együtt egészen elpusztítani, hogy azoknak semmi idejek ne legyen a' több egészséges fogak alá bújni, midőn azokat a' fog gyógyító Tinkturával kezdjük üldözni? Valósággal nem más módon, hanem az általam ki adott és világosan meg magyarázott tanító tzedulában le írt módok szerént, mellyből minden portzio Tinktura mellé egy ily tzedula fog ragasztani.

Tulajdon tapasztalásomból mondhatom, hogy némelly fogfájással küszködő személyek hozzám folyamodván, midőn fogaikat megvizsgáltam volna, sokszor azoknak gyökereiknél egyebet nem találtam, és midőn tőlök tudakoztam volna, mit miveltek, és miként rontották el fogaikat, sokan azt felelték, hogy meleg vassal égették ki, mások, hogy erős szerekkel éltek fogfájások ellen, mellyek fogaiknak minden eleveenségét el-

vették, azokat meg-parázsították, 's e' miatt egész gyökerekig letöredeztek, azonban pedig semmit sem segíthettek fogaiknak fájdalmaikon, melly eltávoztatható szenvedését ember társainak szánakodva és irtózással keilett szemlélnem.

Sokan midőn ezen kétségbe ejtő fájdalmakkal küszködnek, a' fog kivonatására adják magokat, ama régi magyar példabeszéd szerént: *A' hideg vas leg jobb orvosa a' fájós fogoknak*, 's e' szerént szenvedéseiknek elhárítások végett egy két fogait kivonattják, azonban semmit sem segíthetnek magokon, mivel gyakorta egészséges fogait is elrontják. — Hogy is lehet gondolni, hogy a' fogat a' maga fészkeből az eleven hús és álkaptza tsontok közzül, mellyekbe a' természet azokat szorosan bérakta, a' nélkül ki lehessen vonni, hogy a' többi fogak meg ne reszkettessenek, azoknak idegei meg ne szakadjanak, a' szenvedőnek fejekaponyája meg ne gyengüljön, sőt az agyvelő is, mellynek idegei (nervusai) annak idegeitől függ, és ered, meg ne rázódjön, 's meg ne erőtelenedjen, mivel ezeket a' bölts Természet öly szorosan öszve szerkeztette, hogy egyik fog a' másíknak szolgál.

Hogy ez igen fontos tárgy legyen, abból is ki tettik, hogy a' régi Báltsok közzül sokan a' romlott fogakat úgy nézték, mint az élet végéhez való közelítésnek tsalhatatlan jelet.

Melly nagy befolyása legyen azoknak az egész emberi test alkotmányába abból ki tettik, hogy midőn a' kisdedeknek fogok jönni kezd. benne nagy változásokat szűlnek, és gyakran halált is okoznak; arra való nézve szükséges mind

a' jó fogakat épségben meg tartani igyekezni, mind az el romlottakat, a' mennyire tsak lehet, meg orvosolni, az egészségeseeknek pedig állandóságot szerezni.

Ha meg fontollyuk, hogy a' fogak az ábráznak különös díszére szolgálnak, és hogy a' fogatlanság, a' héjános, fekete, sárga, ritka, és odvas fogak a' leg szebb ábrázatú személyeket is rútakká 's kellemetesség nélkül valókká teszik, kiváltképen midőn a' fogaknak odvassága azoknak rossz szagával is öszve van kötve; továbbá ha meg gondollyuk, hogy a' fogak a' minden napi eledeleknek szájukba való megőrlésére, 's azoknak a' gyomorban leendő megemésztésekre, következőképen a' testtáplálására elkerülhetetlenül szükségesek; valójában minden embernek, személy válogatás nélkül kötelességében áll a' maga egészséges fogait épségben meg tartani, a' betegeseket pedig minden úton módon jobb állapotba helyheztetni igyekezni.

Mind ezekből minden hosszas okoskodás nélkül ki lehet húzni, hogy a' fog kivonásának nagyobb és rettentőbb következései vannak, mint közönségesen tartják, azt pedig a' fogaknak szorgalmatos gondviselése által el lehet kerülni. — Az én tzelem az, hogy ember társaimnak szolgálhassak, abban helyheztetvén leg főbb boldogságomat, ha azon fájdmaktól, mellyek alá a' fogaknak nyava'yája az embert rekeszti, felebarátimat meg szabadíthatom.

Az én fog gyógyító Tinkturámnál alkalmaztossabb és hasznosabb szer nem hiszem hogy legyen, leg alább senkitől nem hallottam, sem nem olvastam, számtalan tapasztalásaim is ezt

bizonyíttyák. Úgy esett ugyan értésemre, hogy annak más helyeken nem vólt oíly hathatósága mint nállam. Meg lehet, hogy azt vagy meg keverték, vagy valaki azt majmolta, 's az én Tinkturám helyett adta el; ebben az esetben ne terheltesenek meg ítni, hogy hol, kitől, és mi áron vették azt.

Ennek az én fog gyógyító Tinkturámnak itt helyben, nállam, és a' belső városban az Albert Kir. Hertzeg kapusánál, mint két esztendővel ennekelőtte, a' midőn még a' bankótzédulák a' magok valóságokban folytak, a' jövő Februarius első napjától fogva 3 forint, a' fog pornak 30 kr. lesz az árra; más külső városokban a' Tinkturának 4 for. a' pornak 30 kr. azoknak a' portzióknak is, a' mellyek a' posta szekéren másuvá küldetnek. De mivel a' bankótzédulák a' folyamattból kirekesztődtek, és az 1 forintos B. Tz. 4 garasban, a' két forintos 8 garasban, az 5 forintos 1 forintban vétetődik, azért a' Tinkturának itt fel jegyzett árrát béváltó zédulákban kell fizetni. — Találtamnak

Debretzenben Csáti György Könyvnyomtató és Könyváros

Kassán Fried Sámuel Kereskedő

Pesten Kiss István Könyváros

Szombathelyen N. Vass Vármegyében Kalmár László Kereskedő Uraknál.

Irtam Bétsben Bőjtelő Havának 28 ik napján, 1812-ik esztendőben.

Almászi Balogh Dávid, Királyi Hertzeg Albertnél Udvari Tiszt; lakom Bétsben a' József külső városban, a' hosszú nevezetű úttzában, a' 95 ik numerusú, és az arany firdza tízimerű házában, az első emeletben, balra a' 11-ik szám alatt.

D. D. S.